

6. Vrbe.

Vrbe so se pripognile
do vodice srebročiste,
stresale zelene liste,
pa so tiho govorile:
„Plavaj, biserna vodica,
plavaj do poljane širne
in poplavi žitno polje,
da bo kmetič slabe volje, —
ker ne zmeni se za nas!“ —

Glejte čudo, zašumeli
vali so in zabobneli,
da se gora je potresla.

Čez bregove so se zlili,
pokončali polja zlata,
strli žita so bogata.

Vali pa so v dol prinesli
tudi vrbe izruvane,
pa so vrgli z divjo silo
jih na žalostne poljane, —
kjer kopale drugim jamo,
tam so same pokopane.

Aleksij Ivanov.

Listje in cvetje

Pisma našim malim.

V.

Ljubljeni mi otroci!

Komaj boste v prihodnjem šolskem letu sedemkrat prestopili šolski prag, pa bo minulo petdeset let, kar je tam v Mariboru na Štajerskem umrl velik prijatelj slovenske mladine: Anton Martin Slomšek. Rojen na Slomu v župniji Ponikva, kot sin premožnega kmeta, je po svoji pridnosti in marljivosti dosegel škofovsko čast v Mariboru.

Dejal sem, da je bil nepozabni Slomšek velik prijatelj mladine. Šolarjem je napisal mnogo lepih knjig in beril za šolo. Najbolj znana je »Blaže in Nežica v nedeljski šoli«. Izdal je škof za odrastlo mladino tudi »Življenja srečen pot« za mladeniče in »Krščansko devišstvo« za dekleta. — Kdo bi mogel vse naštet, kar je blagi škof Slomšek napisal za mladino. Če bi vam vse natančno popisal, bi moje pismo napolnilo cel »Vrtec«. Kaj bodo pa potem dejali drugi vaši prijatelji-pisatelji.

Posebno lepe so Slomškove pesmi, ki jih je zložil za mladino. »Pesmi veselih otrok« imenuje pesmi, ki jih poklanja mladini. Iz teh pesmi sem vam nabral nekaj šopkov, nekaj spominčič, iz katerih vam govori vaš davni prijatelj Slomšek; iz njih gori vsa njegova ljubezen do vas.

Kako ljubko poje ob zibelki nedolžnega otroka:

Ajaj, ajaj, ljubček moj!
Dete trudno si nocoj.
Ajaj, ajaj, dete moje,
mati ziblje ino poje.

Kadar pridno dete spi,
ljubi Bog nad njim bedi,
kadar dete tiho aja,
Bog mu sladke sanje daja.

+ Poslušaj rad svojega angela variha, ti kliče Slomšek iz groba, zakaj:

In angel gre k Očetu,
in vse Bogu pove,
če otrok na tem svetu
prav priden, dober je.
Oh, dete! vbogaj prav lepo,
da tebe angel hvalil bo.

»V nebesih sem doma« lahko govoriš s pokojnim Slomškom zlasti ti, ljubljena mladina. Vse: zemlja, nebo, solnce in mesec bled in vsaka zemlje sled nam kliče: V nebesih sem doma.

(+) Dobro si zapomnite tudi sledečo pesmico. Zlasti tisti naj jo znajo, ki se zbirajo v ljubkih »Marijinih vrtcih« ali pa v družbi treznosti. Pa drugim tudi ne bo škodovala. Taka-le je:

Najboljše sladko vince	Po logu tiho teče,
za deco mlado je,	živinico poji,
ki teče izpod skale,	in ptičica zastonj si
prav lepo sveti se.	tu žejo ugasi.
Od tega vinca glava	Je čista voda zdrava
bolela te ne bo,	za deco majhen —
telo bo tvoje zdravo	jaz mislim: tudi drugim
in spanje prav sladko.	nič škodila ne bo.

(Mladina mora v šolo, da se kaj nauči; v šolo naj hodi z veseljem:

Vse na delo gre:
Mravlje, bčelice
gredo živež brat;
ptičke mi pojo,
rožice cveto,
naj grem v šolo rad.

(Da četrto božjo zapoved izpolnujete, vam vaš prijatelj Slomšek tako-le priporoča:

Bog pravi: Starše mi spoštuj,	Otroci pridni, šolarji,
če dolgo češ živeti;	so staršem za veselje,
jim dobro z dobrim povračuj,	le umnost in pa čednosti
bo dobro ti na sveti.	so njih najslajše želje.

(Lenobe se pa bojte, — lenoba je vseh grdob grdoba. Vaš Slomšek vam o lenobi tako-le poje:

Beži, beži, o lenoba!	Dobre glave, pridne roke
V tovaršijo ti ne grem;	dober oče rad ima:
ti si mladih let grdoba,	pridne ljubi Bog otroke
trdno se ti odpovem.	in jim dobro srečo da.

Ljubil te je zelo rajni škof Slomšek, draga mladina; zato ti je napisal obilico zlatih nauk. Ljubi te gotovo še zdaj, ko, upamo, biva že davno gori pri Očetu v nebesih. »V nebesih sem doma«, je klical na zemlji; »v nebesih sem doma«, nam kliče iz nebes. Tudi ti, mladina, ponavljaj večkrat:

V nebesih sem doma:
tam Jezus krono da,
tam je moj pravi dom,
kjer večno srečen bom.

Tega ti posebno želi

tvoj prijatelj

Bogumil.

Modrost v pogovorih domačih in tujih.

Črn.

Če si sam črn, ne imenuj drugih — krokarjev. — »Oh, kako si črn«, je rekla ponev kotlu. — »Kako si črn«, je rekel sajasti kotel piskru. (Kdor slabo sodi druge, prezre rad lastne napake.)

Kdor je sam črn, naj drugih ne beli. (Najprej je treba izboljšati samega sebe.)

Marsikdo je črn, četudi ni dimnikar.

Črno je tudi barva. (Slabo je tudi lastnost.)

Črno ni belo. — Kar je črno, tega ne imenuj belo.

Črno ostane črno. — Kar je črno, ne bo belo. — Črnc se ne da umiti.

Črno na belem drži. (Pismene pogodbe so potrebne.)

Če kdo druge črni, s tem še ni sam bel.

Črno (črnilo) počrni. (Zlobnež zavede druge.)

Kdor je ves črn, pri njem se ne poznajo madeži.

Eden pravi črno, drugi belo. (O nasprotjem mišljenju.)

Reki: Ne zna razložiti, kaj je črno, kaj belo. — Komu naslikati črno za belo.

Dal mu je črno na belem. (Pismo mu je potrdil.)

Črn je kot dimnikar (kot krokar, ogel, kot črna jagoda, kot prst ...)

Ni ne črn, ne bel.

Vidi vse črno. (Slabo sodi; obrača vse na slabo.)

Črnilo.

Reki: Ali si mar črnilo pil (da kaj takega misliš, rečeš, storiš?)

S črnilom so ga omili. (Pri sodnji izpustili, ker se ni dala krivica dognati. Tudi v časnikih so ga krepko zagovarjali, dasi ljudje nočejo verjeti. Ali: Še bolj so ga očrnili.)

Koga v črnilo potopiti. (V veliko zadrego pripraviti.)

V črnilo pasti.

Črv.

Stare vrane ne pobirajo črvov blizu brane. (Kdor ima izkušnjo, se zna izogniti nevarnosti.)

Črv v lesu mora neprenehoma škrabljati, če hoče živeti. (Brez dela ni jela.)

Vsakdo ima svojega črva v nedru. (Nihče ni brez skrbi in nadlog.)

Črvi glodajo sir — skrbi in žalost pa človeka.

Tudi črv se zvija, če ga kdo tepta. — Noben črviček ni tako majhen, da bi se ne

zvijal, če ga pohodiš. (Tudi najkrotkejši se ustavlja sili.) — Črv se ne krivi iz spoštovanja.

Tudi mehek črv pregrize trd les. — Majhen črviček se zavrti v najtrši hrast (razdene velik dob). (Tudi z malimi sredstvi se da veliko doseči.)

Črv, ki se je v redkvi izlegel, ne ve, kakšen okus je v jabelku. — Črv se je zavrtal v redkev, a zdelo se mu je, da je v repi. (Kaj zadovoljen je s slabšim oni, ki ni pokusi boljšega.)

Na trnek je treba nasaditi črva. (Kdor hoče kaj doseči, mora rabiti primerna sredstva, n. pr. darila itd.)

Najslabši črv na trnku privabi večkrat najboljše ribe. (Sredstva niso vselej v sorazmerju z uspehi. Večkrat preprosto človek izvrši velike reči. Pomen pa, žal, utegne biti tudi ta: ničvreden capin potegne za seboj najplemenitejša srca!)

Če se črv skrega s tlemi, kod pa naj se plazi? (Kdor je odvisen, mora marsikaj potrpeti.)

Kdor se izogiblje že črva, se bo lahko izognil kače. (Majhne nevarnosti odstranuj, če hočeš biti kos velikim.)

Reki: Tu notri je črv. (Skrta žalost, ali pa že velika moralna škoda.)

Svetlega črva prodajati za svetilko.

Ta hoče iz soli črve pregnati. (Si dela prazne skrbi, ker v soli se ne zarede črvi.)

Ali iščeš črvov? (Tako se reče onemu, ki hodi zelo sključeno; ali pa tudi otroku, ki vedno s prstom dreza v nos.)

Računska naloga.

Od naslednjih števil jih izbriši šest tako, da bo vsota ostalih znašala 20.

111

777

999

Zastavica.

Tri črke značijo svetnika, dodaj še črko, če te mika, dobil telesa bodeš del; če eno črko še dodaš, tedaj obleke del imaš.

Šaljivo vprašanje.

(Priobčl Internus.)

Kako dolgo so ob nedeljah ljudje v cerkvi? (Rešitev in imena rešilcev v prihodnji številki.)

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsakega meseca in stane s prilogo vred za vse leto 5'20 K, za pol leta 2'60 K. — Uredništvo in upravnništvo Sv. Petra cesta št. 78 v Ljubljani.

V hvaležni molitvi so se gibale njene ustnice in šepetale so narahlo, kakor iz groba ...

Zvonovi pa so zvonili in doneli; bučale so orglje, ponosna pesem je zvenela naokoli in oblaki dišečega kadila so se vili v zraku navzgor ... Srečna mati!

Pripovedka o zagorskih zvonovih.

I.

Dolgo je klečal tisto jutro mojster Gregor pred svetim razpelom in je molil. Njegove modre, globoke oči so gledale z gorečo prošnjo v obraz Križanega, in ustnice so se mu pregibale v srčni molitvi. Izza zavese so se prikradli svetli, rožni žarki vzhajajočega solnca in so se razlili po glavi mojstra Gregorja, da se je zdelo, kakor da je obdala naenkrat svetniška krona bele lase mojstra Gregorja. Za hip se je zganil starček. A zopet je molil sveto in vdano, in solnčni prameni ga niso motili več.

Tiho so se odprla vrata, in vstopil je učepec Branko. Komaj štirinajst let je bil star, a vendar krepak dečko. Dolgi kodri so mu padali na pleča — bili so mehki kakor svila in kostanjevorjavi. V zdravi mladosti so mu rdela lica, in modre oči so mu gledale mirno in veselo v svet.

Pri vratih je obstal učenec Branko in je ostrmel. Nepremično je gledal na svojega starega mojstra, ki je klečal pred svetim razpelom v goreči molitvi. Čudile so se mladeniču oči, in srce mu je utripalo v skrivni grozi.

»Kakor bi klečal svetnik tam,« je pomislil učenec Branko in se je zdrznil. Nedaleč od vrat je padel na kolena; sklenil je roke in je molil h Križanemu kakor stari mojster Gregor. Tišina je vladala kroginkrog; le daleč, daleč nekje je pel srebrn zvon, in komaj slišno je drhtel njegov glas po sobi. In tuptam se je oglasila drobna penica z mehkim glasom nekje spodaj na vrtu.

Dolgo sta tako klečala in molila mojster Gregor in učenec Branko. Naposled je vstal starček. Še enkrat se je poklonil svetemu razpelu in se je pokrižal. Potem pa se je obrnil k Branku. Njegov obraz se je svetil v veliki, srčni radosti, kot bi bil zatrdno prepričan, da bo uslišano, zakar je prosil v svoji gorki molitvi.

Položil je roko na dečkovo glavo. »Vstani, Branko,« je izpregovoril. »Hvala ti, da si molil z mano.«

Branko je vstal in je gledal vdano v starčkovo svetlo obličje. Poljubil mu je roko in je rekel: »Videl sem Vas v sveti molitvi, ljubi mojster. In srce mi je velelo, naj molim tudi jaz za tisto kot Vi.«

»Priden deček si, Branko,« je odvrnil mojster Gregor. »Dobro se ti bo godilo, če ti srce ostane vedno tako ... A zdaj pojdiva na delo